

Komutacija paketa

Baferovanje u komutatorima paketa

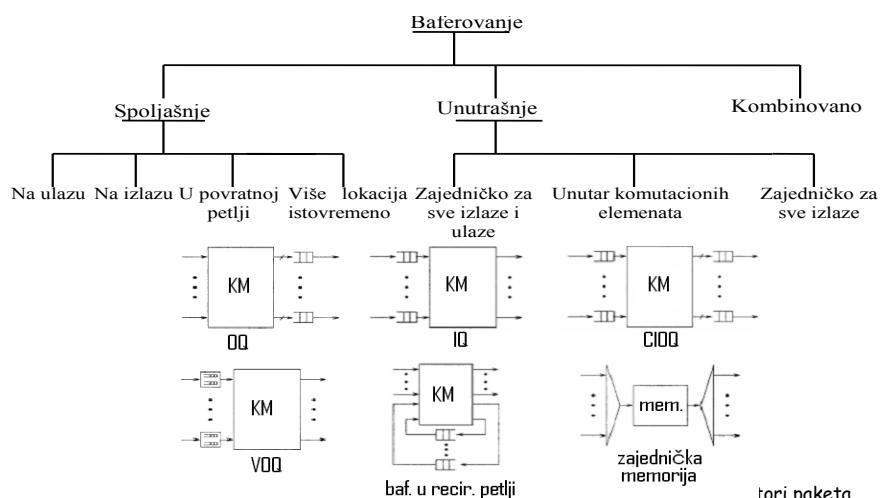
Da bi se redukovala degradacija performansi komutacionog uređaja prouzrokovana internim i spoljašnjim blokiranjem, mogu se obezbijediti baferi na:

- ulaznim portovima /ulazno baferovanje/,
- izlaznim portovima /izlazno baferovanje/,
- unutar komutatora /centralno baferovanje/,
- interno unutar komutacionih elemenata /interno baferovanje/
- kombinacija prethodnih postupaka baferovanja

Komutatori paketa 2-1

Komutacija paketa

Baferovanje u komutatorima paketa

Komutatori paketa 2-2

Komutacija paketa

Baferovanje u komutatorima paketa

Spoljašnje baferovanje se realizuje sa baferima van komutacionog uređaja lociranim na:

- ulazima,
- izlazima,
- povratnoj petlji,
- više navedenih lokacija istovremeno (ulaz/izlaz, ulaz/povratna petlja...).

Unutrašnje baferovanje se obavlja unutar komutacionog uređaja i može biti realizovano u obliku:

- zajedničkog bafera za sve ulaze i izlaze,
- baferovanja unutar komutacionog elementa (ulaz, izlaz, ulaz/izlaz...),
- zajedničkog bafera za sve izlaze.

Komutatori paketa 2-3

Komutacija paketa

Baferovanje u komutatorima paketa

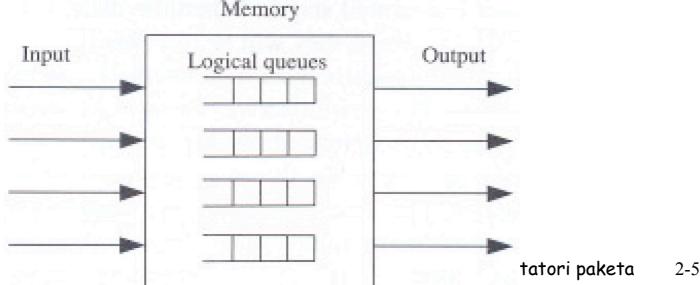
Kombinovano baferovanje se ostvaruje istovremenim postavljanjem bafera unutar komutacionih elemenata i van komutacionog uređaja.

Komutatori paketa 2-4

Komutacija paketa

Komutator sa zajedničkom memorijom

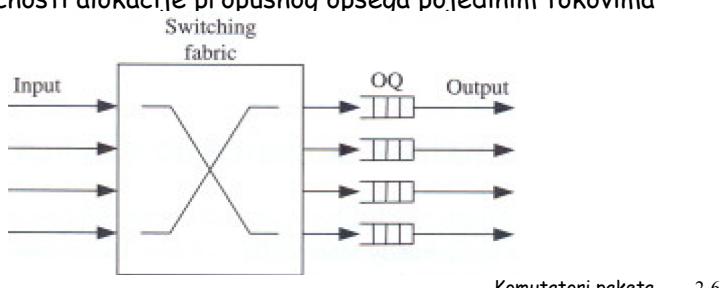
- Memorija sadrži N logičkih redova čekanja, pri čemu svaki odgovara jednom izlazu
- Iskorišćenje memorije je maksimalno
- Memorija mora jednovremeno (tokom trajanja vremenskog slota) odraditi N upisa i N izčitavanja
- Koristi se za komutatore sa malim brojem ulaza i izlaza

Komutacija paketa

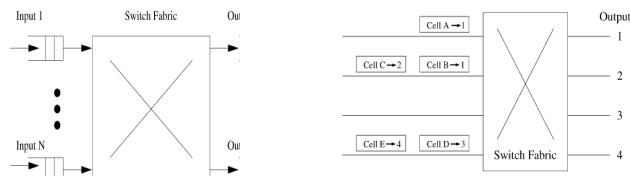
Izlazno baferovanje

- paketi se sa ulaza odmah prosleđuju na željeni izlaz
- baferi se postavljaju na izlazima
- najbolja kontrola saglasno QoS zahtjevima
  - 100% propusnost pri uniformnom dolaznom saobraćaju
  - najmanje srednje kašnjenje
  - mogućnosti alokacije propusnog opsega pojedinim tokovima

Komutacija paketa

Ulagano baferovanje

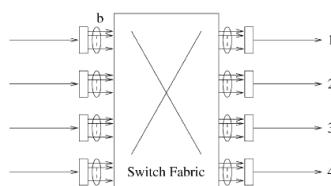

- Na svakom ulazu po jedan FIFO bafer
- Aktuelna poslednjih godina jer izlazno baferovanje onemogućava realizaciju komutatora sa velikim brojem ulaza/izlaza
- HOL blokiranje
- Za beskonačno N propusnost je svega 0.586

Komutatori paketa 2-7

Komutacija paketa

Multiline komutator paketa sa baferima na ulazu

- gubitak redoslijeda paketa koji pripadaju istom toku.
- za veliki broj ulaznih/izlaznih portova, potrebna je struktura sa b puta većim brojem ulaza/izlaza.
- iako je naučno gledano interesantan, ovaj pristup nema neki praktičan značaj.

Komutatori paketa 2-8

Komutacija paketa

Window based komutator paketa sa baferima na ulazu prostornog komutatora

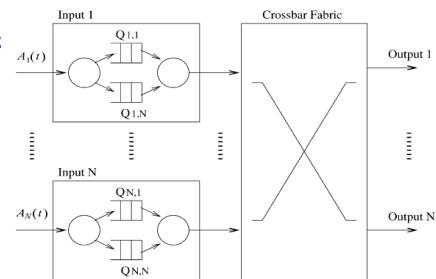
- ❑ Ostali paketi iz reda čekanja, kada njihova HOL ćelija izgubi nadmetanje, se nadmeću za izlazni resurs.
- ❑ w paketa, koliko iznosi veličina prozora, se nadmeće za izlazni resurs
- ❑ visoka osjetljivost na dolazni saobraćaj, tako da se za *bursty* saobraćaj ne postižu značajno bolje performanse nego kog FIFO discipline

N	Window Size w							
	1	2	3	4	5	6	7	8
2	0.75	0.84	0.89	0.92	0.93	0.94	0.95	0.96
4	0.66	0.76	0.81	0.85	0.87	0.89	0.91	0.92
8	0.62	0.72	0.78	0.82	0.85	0.87	0.88	0.89
16	0.60	0.71	0.77	0.81	0.84	0.86	0.87	0.88
32	0.59	0.70	0.76	0.80	0.83	0.85	0.87	0.88
64	0.59	0.70	0.76	0.80	0.83	0.85	0.86	0.88
128	0.59	0.70	0.76	0.80	0.83	0.85	0.86	0.88

Komutatori paketa 2-9

Komutacija paketa

VOQ komutator paketa

- ❑ paket koji dolazi na ulaz i , a namijenjen je za izlaz j , postavlja u bafer VOQij
- ❑ 100% propusnosti, ukoliko je algoritam za odlučivanje o proslijedivanju ćelija **stabilan**
- ❑ Razmatraju se kašnjenje/propusnost i kompleksnost algoritma
- ❑ Algoritam za odlučivanje o proslijedivanju ćelija je pravilo po kojem se određuje matrica uparivanja, na osnovu koje pojedine ćelije dobijaju odobrenje (*grant*) da budu proslijedene sa ulaza na željeni izlaz.
- ❑ Algoritam za odlučivanje je sofisticiran (bipartitni grafovi)

Komutatori paketa 2-10

Komutacija paketa

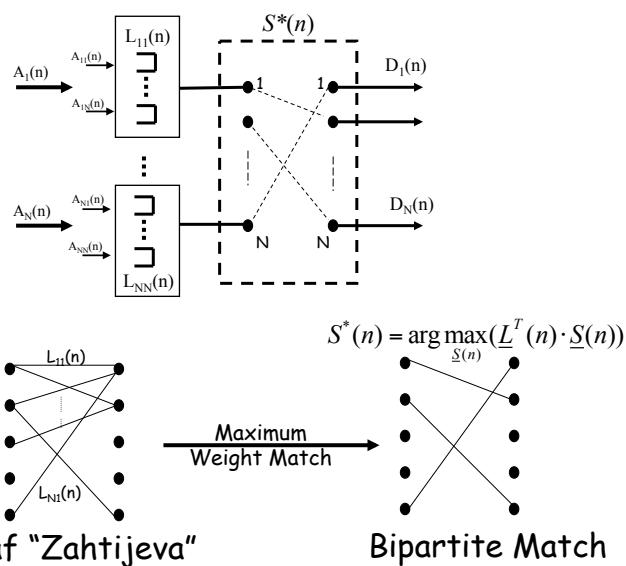
VOQ Krosbar

Maximum weight matching (MWM) algoritmi

- imaju veoma dobre performanse za širok spektar saobraćajnih uslova ali i veliku kompleksnost implementacije $O(N^3 \log N)$ što ih čini najkomplikovanim za primjenu u praksi
- Ako se tome dodaju zahtjevi za multikastom i QoS uslugama onda je ta kompleksnost još veća. MWM metoda se sastoji u uparivanju ulaza i izlaza tako da ukupni težinski faktor svih konekcija bude maksimalan.
- Taj težinski faktor može biti okupiranost reda ili vrijeme čekanja neke ćelije. Algoritmi koji spadaju u ovu grupu su LQF (Longest Queue First), OCF (Oldest Cell First) i LPF (Longest Port First).
- Mnogo jednostavniji za implementaciju su iterativni oblici ovih algoritama iLQF, iOCF i iLPF zbog manje kompleksnosti.

Komutatori paketa 2-11

Maximum Weight Matching (MWM)

Komutacija paketa

VOQ Krosbar

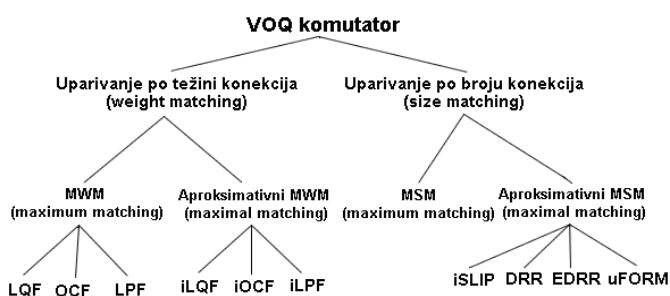
Maximum size matching (MSM) algoritmi

- nalaze maksimalni broj konekcija ulaz-izlaz tako da propusnost bude maksimalna
- specijalni slučaj MWM algoritma za slučaj kada svaka konekcija ulaz-izlaz ima jedinični težinski faktor
- Daju dobre performanse kada je u pitanju propusnost ali vrlo sporo konvergiraju i nisu imuni na pojavu zapostavljenja ulaz-izlaz konekcija čak i za proste saobraćajne uslove
- Kada je u pitanju kompleksnost implementacije ovih algoritama ona je manja u odnosu na MWM algoritme ali je i dalje velika. Najmanja postignuta kompleksnost MSM algoritma iznosi $O(N^{2.5})$. Upravo zbog toga u praksi primjeni nalaze aproksimativni MSM algoritmi.
- U ovu grupu algoritama koji nalaze praktičnu primjenu spadaju: iSLIP, DRR, EDRR i u-FORM.

Komutatori paketa 2-13

Komutacija paketa

Klasifikacija VOQ Krosbar

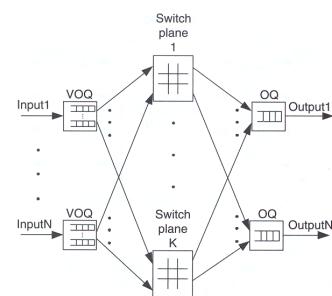

Komutatori paketa 2-14

Komutacija paketa

Paralelni komutator paketa sa VOQ baferima na ulazu i baferima na izlazu

- ❑ Paralelni komutator se sastoji od K paralelnih komutacionih struktura, pri čemu svaka struktura ima svoje ulazne bafere, dok izlazne bafere dijeli sa ostalim strukturama.
- ❑ Treba pronaći K celija koje sa svakog ulaza odlaze tokom slota tako da propusnost bude najveća
- ❑ Za N jednako beskonačno paralelni komutator sa $K=2$ paralelnih struktura postiže 100% propusnost, i ponaša se kao komutator sa izlaznim baferovanjem.
- ❑ Sa $K=3$ može oponašati bilo koju QoS disciplinu.

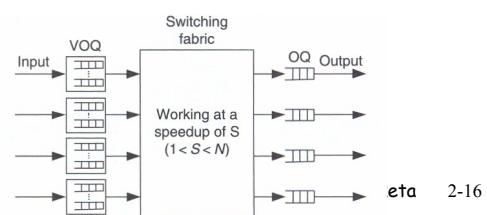
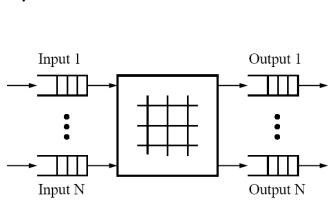

Komutatori paketa 2-15

Komutacija paketa

Speedup komutator sa ulaznim baferovanjme

- ❑ Unutrašnji kapacitet komutacione matrice se može povećati njenim ubrzavanjem tako da se tokom jednog vremenskog slota S paketa može komutirati sa nekog ulaza na određeni izlaz.
- ❑ Komutaciona struktura se opisuje speedup faktorom S ($1 < S < N$).
- ❑ Za $S=4$, pokazuje se propusnost dostiže 99% za uniformni saobraćaj.
- ❑ klasa komutatora sa kombinovanim ulaznim i izlaznim baferovanjem, tzv. CIOQ (Combined Input Output Queueing) komutatora
- ❑ klasa komutatora sa kombinovanim virtuelnim izlaznim i izlaznim baferovanjem se ponaša kao komutator sa izlaznim baferovanjem brzine N , čak i za $S=2$.

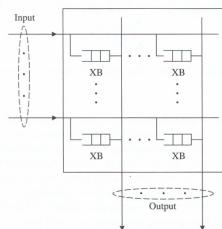

eta 2-16

Komutacija paketa

Baferovanje u ukrsnim tačkama

- baferi se postavljaju u ukrsne tačke, čija je praktična realizacija u CMOS tehnologiji moguća ukoliko su unutrašnji baferi malog kapaciteta, reda nekoliko paketa
- Algoritmi odlučivanja su jednostavniji nego u VoQ slučaju ali se moraju izršavati i na ulazima i na izlazima
- Nema HOL blokiranja
- N^2 bafera!!!

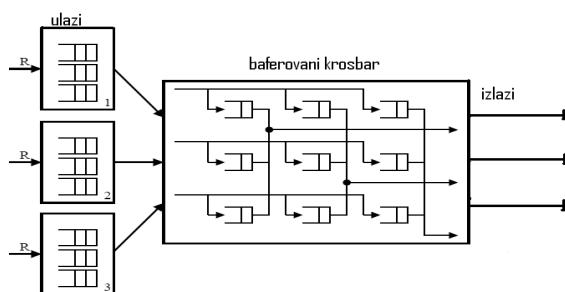

Komutatori paketa 2-17

Komutacija paketa

CICQ (Combined Input Crosspoint Queueing)

- baferi se postavljaju u ukrsne tačke, čija je praktična realizacija u CMOS tehnologiji moguća ukoliko su unutrašnji baferi malog kapaciteta, reda nekoliko paketa
- VOQ baferi na ulazu
- Round robin, oldest cell first, longest queue first,....

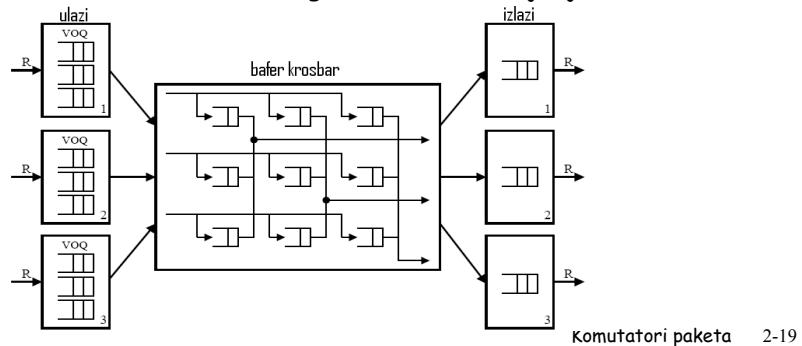

Komutatori paketa 2-18

Komutacija paketa

CICOQ

- U odnosu na prethodni slučaj baferi se postavljaju i na izlazima
- 100% propusnost sa speedupom 2
- Garantovanje protoka sa speedupom 2
- Sa speedupom 3, ili sa speedupom 2, uz određenu modifikaciju komutacione strukture, može garantovati i kašnjenje

Komutacija paketa

Performanse osnovnih komutatora

- Modeli saobraćaja
- Krosbar komutator sa odbacivanjem
- Krosbar komutator sa baferima na izlazu
- Krosbar komutator sa baferima na ulazu
- Banyan komutator

Komutatori paketa 2-20

Komutacija paketa

Modeli saobraćaja

- Bernoulli uniformni dolazni saobraćaj
- ON-OFF model i bursty saobraćaj
- Neuniformni saobraćaj

Komutatori paketa 2-21

Komutacija paketa

Modeli saobraćaja

- Bernoulli dolazni proces i slučajni saobraćaj
  - Paketi dolaze u jednakim vremenskim slotovima
  - Vjerovatnoća dolaska paketa je jednaka u svakom slotu (p) i ne zavisi od drugih slotova
  - Ova vjerovatnoća se zove ponuđeno opterećenje ulaza (offer load)
  - Ako je paket jednakovjerojatno adresiran prema svakom izlazu onda se radi o uniformnom sobraćaju

Komutatori paketa 2-22

Komutacija paketa

Modeli saobraćaja

- ON-OFF model i bursty saobraćaj
  - Svaki ulaz prelazi iz "aktivnog" ON u "pasivno" OFF stanje saglasno geometrijskoj raspodjeli.
  - Kada se nalazi u ON stanju paket tokom svakog slota dobija paket. Trajanje aktivnog perioda se zove BURST.
  - Ako je X trajanje aktivnog, a Y pasivnog perioda onda važe relacije

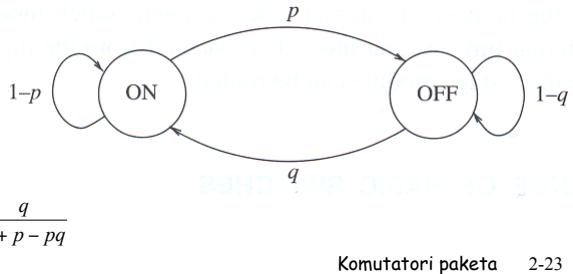
$$P(X = i) = p(1-p)^{i-1}, i \geq 1$$

$$P(Y = j) = q(1-q)^j, j \geq 0$$

$$E[X] = \sum_{i=1}^{\infty} ip(1-p)^{i-1} = \frac{1}{p}$$

$$E[Y] = \sum_{j=0}^{\infty} jq(1-q)^j = \frac{1-q}{q}$$

$$\text{Dolazno opterecenje } = \rho = \frac{\frac{1}{p}}{\frac{1}{p} + \frac{1-q}{q}} = \frac{q}{q + p - pq}$$

Komutatori paketa 2-23

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Izlazna kolizija, kod ove vrste komutatora se rješava izborom jedne od ćelija u koliziji od strane linijskog (magistralnog) kontrolera dok se ostale ćelije odbacuju .
- Izbor ćelije može biti različit (slučajan, round-robin, zavisno od prioriteta komutacionih elemenata,...)
- Posmatrajmo uniformni saobraćaj. Uočimo proizvoljan ulaz i i proizvoljan izlaz j . Vjerovatnoća da u jednom trenutku dolazi n ćelija adresiranih za izlaz j je

$$p_n = \binom{N}{n} \left(\frac{p}{N}\right)^n \left(1 - \frac{p}{N}\right)^{N-n}$$

Komutatori paketa 2-24

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Propusnost komutatora je jednaka propusnosti izlazne magistrale. Polazeći od zakona održanja protoka i uniformnosti ulaznog saobraćaja slijedi:

$$\rho_{ul} = \rho_{iz} + \rho_{ul} P_L$$

- ρ_{ul} - opterećenje na ulazu posmatrane izlazne magistrale
- ρ_{iz} - propusnost posmatranog izlaza

$$\begin{aligned}\rho_{ul} &= \sum_{n=1}^N n \binom{N}{n} \left(\frac{p}{N}\right)^n \left(1 - \frac{p}{N}\right)^{N-n} = \sum_{n=1}^N \frac{N!}{(N-n)!(n-1)!} \left(\frac{p}{N}\right)^n \left(1 - \frac{p}{N}\right)^{N-n} = \\ &= \sum_{n=0}^{N-1} N \binom{N-1}{n} \frac{p}{N} \left(\frac{p}{N}\right)^n \left(1 - \frac{p}{N}\right)^{N-1-n} = p \left(1 + \frac{p}{N} - \frac{p}{N}\right)^{N-1} = p \\ \rho &= \rho_{iz} = \sum_{n=1}^N \binom{N}{n} \left(\frac{p}{N}\right)^n \left(1 - \frac{p}{N}\right)^{N-n} = 1 - \left(1 - \frac{p}{N}\right)^N\end{aligned}$$

Komutatori paketa 2-25

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Vjerovatnoća gubitka je:

$$P_L = \frac{\rho_{ul} - \rho_{iz}}{\rho_{ul}} = \frac{p - 1 + \left(1 - \frac{p}{N}\right)^N}{p}$$

- Kod ove topologije kašnjenje i varijansa kašnjenja u prenosu zbog komutiranja su zanemarljive.
- Za komutator sa beskonačnim brojem ulaza, dobija se

$$\rho = 1 - e^{-p}$$

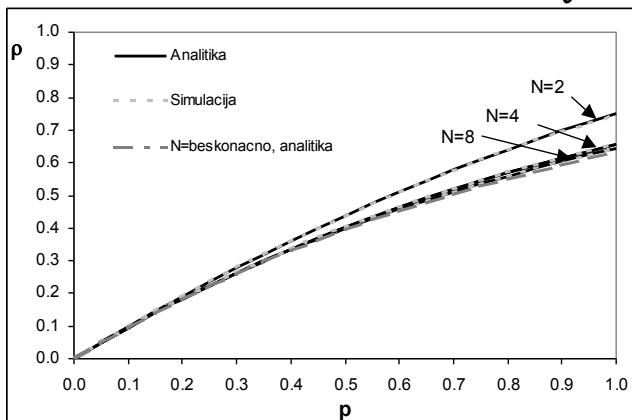
$$P_L = \frac{p - 1 + e^{-p}}{p}$$

Komutatori paketa 2-26

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Propusnost komutatora ρ u funkciji ulaznog opterećenja p za različito N , za uniformni dolazni saobraćaj

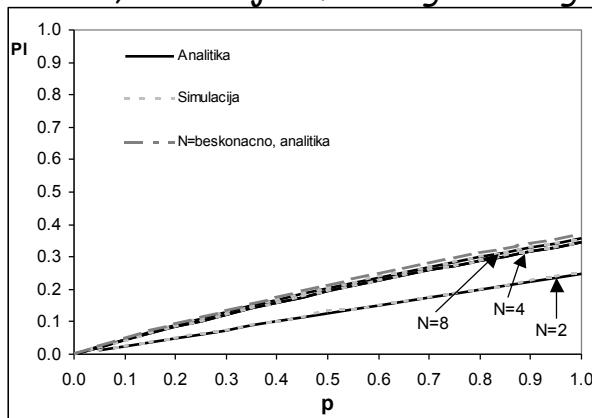

Komutatori paketa 2-27

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Vjerovatnoća gubitka celija u zavisnosti od ulaznog opterećenja p za različite vrijednosti veličine komutatora N , za slučaj uniformnog dolaznog saobraćaja

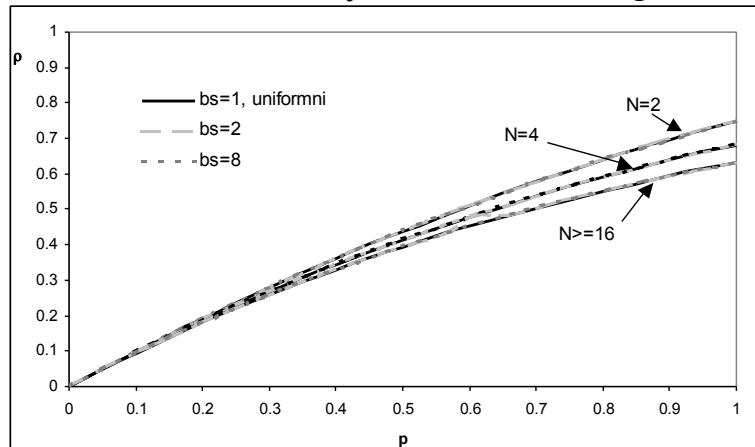

Komutatori paketa 2-28

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Propusnost komutatora ρ u funkciji ulaznog opterećenja p za različito N i bs , u slučaju ON-OFF dolaznog saobraćaj

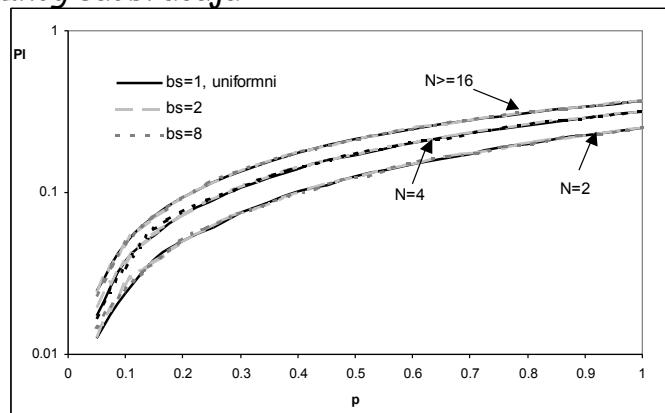

2-29

Komutacija paketa

Performanse crossbar komutatora sa odbacivanjem

- Vjerovatnoća gubitka ćelija P_L u zavisnosti od ulaznog opterećenja za različito N i bs , u slučaju ON-OFF dolaznog saobraćaja

2-30

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Postavljanjem bafera (FIFO, FIRO,...) širine b na izlaze komutacionog uređaja, mogu se dobiti značajno bolje performanse od performansi komutatora sa odbacivanjem ćelija u koliziji
- Ako je brzina prenosa podataka na ulaznim/izlaznim linijama V tada brzina komutiranja u ovom komutatoru mora biti LV gdje se L kreće između 2 i N . Teorijski se tolika brzina može dobiti ubrzavanjem vertikalnih magistrala na nivo LV i ubrzavanjem linijskih kontrolera koji bi u toku trajanja paketa morali da obrade i prihvate do L zahtjeva za prenosom po jednoj izlaznoj magistrali.
- To znači da je brzina memorije u kojoj se realizuju baferi $(L+1)V$, uz pretpostavku da je memorija dvoportna (istovremeno se vrši čitanje i upis). Ukoliko u baferu nema dovoljno mesta "suvišne" ćelije, koje se biraju na određeni način, se odbacuju.
- Sa stanovišta praktične realizacije zahtjevi za ubrzavanjem vertikalnih magistrala sa jedne strane i brzim memorijama predstavljaju problem. Zbog toga je u interesu minimizirati veličinu L , tako da ona još uvijek ispunjava zahtijevani **nivo** performansi.
- Analiza ovog komutatora, u slučaju uniformnog dolaznog saobraćaja, koja slijedi počinje određivanjem minimalno "potrebnih" vrijednosti za L . Uzimanje većih vrijednosti, kako se navodi u literaturi ne donosi isplativ nivo poboljšanja performansi.

Komutatori paketa 2-31

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

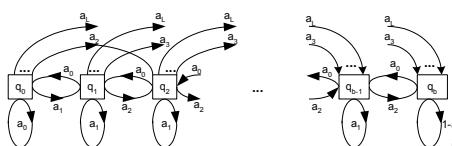
- Vjerovatnoća dolaska k paketa na jedan izlaz je jednaka

$$a_k = \begin{cases} p_k, & k < L \\ \sum_{k=L}^N p_k, & k = L \end{cases}$$

- gdje je

$$p_k = \binom{N}{k} \left(\frac{p}{N} \right)^k \left(1 - \frac{p}{N} \right)^{N-k} \quad N \rightarrow \infty \quad = \frac{e^{-p} p^k}{k!}$$

- Zbog uniformnosti dolaznog saobraćaja analiza samo jednog izlaznog bafera je validna za razmatranje čitavog skupa izlaznih bafera. Proizvoljan izlazni bafer se modeluje konačnim diskretnim Markovljevim lancem, pri čemu se stanje definije kao broj ćelija u izlaznom baferu. Očigledno treba da bude $b \geq L$. Dijagram stanja ovog modela je prikazan na slici.

Komutatori paketa 2-32

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Na osnovu metoda za rješavanje Markovljevih lanaca mogu se napisati jednačine

$$q_1 = q_0 \frac{a_1 + \dots + a_L}{a_0}$$

$$q_i = \frac{1}{a_0} \left[q_{i-1}(1 - a_1) - \sum_{k=1}^{i-2} q_k a_{i-k+1} - q_0 a_{i-1} \right] \quad 1 < i \leq L$$

$$q_i = \frac{1}{a_0} \left[q_{i-1}(1 - a_1) - \sum_{k=i-L}^{i-2} q_k a_{i-k} \right] \quad L < i \leq b$$

$$q_0 = \frac{1}{1 + \sum_{k=1}^b \frac{q_k}{a_0}}$$

Komutatori paketa 2-33

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Korišćenjem prethodnih jednačina mogu se odrediti performanse
- propusnost komutatora je jednaka propusnosti izlaznog bafera i data je relacijom $\rho = 1 - q_0$
- vjerovatnoća gubitka ćelija je data jednačinom konzervacije protoka

$$P_L = \frac{p - \rho}{p}$$

- polazeći od poznate Litlove formule srednje kašnjenje ćelije zbog komutiranja je dato formulom

$$\bar{T} = \frac{\sum_{i=1}^b iq_i}{\rho}$$

Komutatori paketa 2-34

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Brzina komutiranja L se bira tako da vjerovatnoća gubitka ćelije u komutatoru ne prelazi definisani nivo od 10^{-8} za vjerovatnoću gubitka ćelija pri ulaznom opterećenju $p \leq 0.95$.

$$P_{L1} = \frac{1}{p} \sum_{k=L+1}^N (k-L) \binom{N}{k} \left(\frac{p}{N}\right)^k \left(1-\frac{p}{N}\right)^{N-k}, \quad N < \infty$$

$$P_{L1} = \frac{1}{p} \sum_{k=L+1}^{\infty} (k-L) \frac{e^{-p} p^k}{k!}, \quad N \rightarrow \infty$$

N	2	4	8	16	32	64	128	256	512	∞
L_{min}	2	4	8	9	10	10	10	10	10	11

Komutatori paketa 2-35

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Minimalne vrijednosti veličine izlaznog bafera za različite parove (N, L_{min}) koje imaju $P_L < 10^{-8}$ pri ulaznom opterećenju $p \leq 0.95$.

N, L_{min}	2,2	4,4	8,8	16,9	32,10	64,10	128,10	256,10	512,10	$\infty, 11$
b_{min}	77	114	133	146	148	155	160	165	171	173

- Vrijednosti za srednje čekanje pri ulaznom opterećenju 0.95 za minimalne vrijednosti veličine bafera b i brzine L

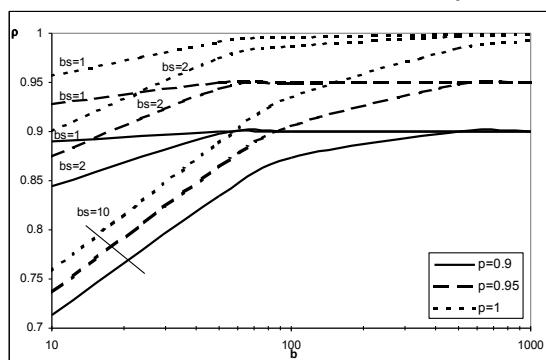
N	2	4	8	16	32	64	128	256	512	∞
$\bar{T}$	6	8	10	11	12	12	12	12	12	12

Komutatori paketa 2-36

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Propusnost komutatora ($N=8, L=8$) sa baferima na izlazima u funkciji veličine bafera, vrijednosti ulaznog operećenja i srednje veličine grupe ON-OFF saobraćaja

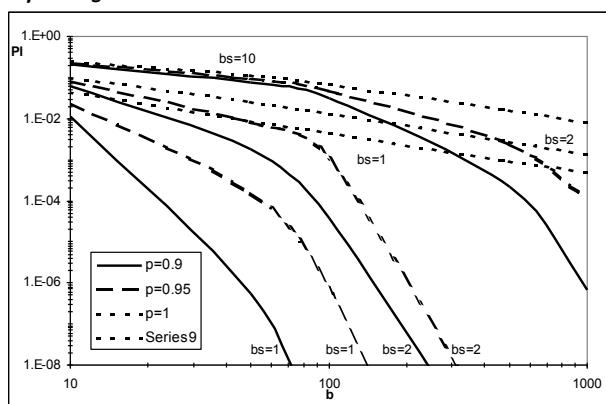

Komutatori paketa 2-37

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- Vjerovatnoća gubitka paketa u krosbaru ($N=8, L=8$) sa baferima na izlazima u funkciji veličine bafera za različite vrijednosti p i b_s

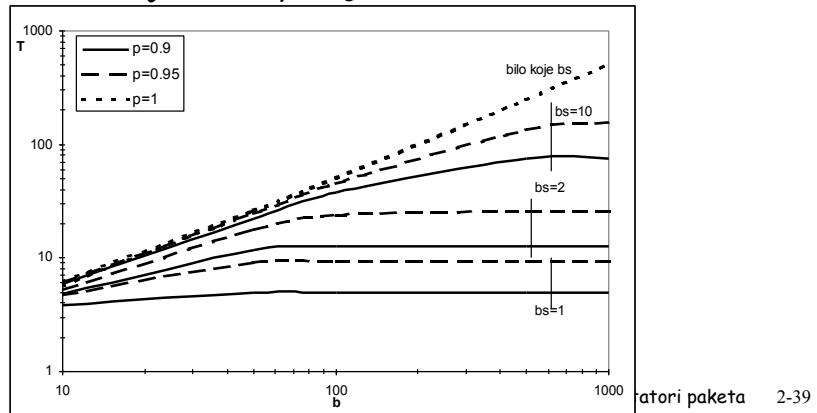

paketa 2-38

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu

- *Srednje kašnjenje u prenosu uslijed baferovanja krosbaru ($N=8, L=8$) sa baferima na izlazima u funkciji veličine bafera za različite vrijednosti p i b_s*

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na izlazu (još jedan pristup)

$$\bar{Q} = \frac{N-1}{N} \frac{p^2}{2(1-p)} = \frac{N-1}{N} \bar{Q}_{M/D/1}$$

$$\bar{W} = \frac{N-1}{N} \frac{p}{2(1-p)} = \frac{N-1}{N} \bar{W}_{M/D/1}$$

Komutatori paketa 2-40

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na ulazu

- FIFO baferi
- Samo se HOL ćelije (paketi fiksne dužine) takmiče za izlaze
- Samo jedna od ćelija u koliziji dobija pravo da bude proslijedena na izlaz
- Cilj je izračunati maksimalnu propusnost uz pretpostavke
  - Na ulaz u svakom slotu dolazi ćelija.
  - Ako k HOL ćelija čeka da bude proslijedeno prema istom izlazu samo će jedna biti izabrana sa vjerovatnoćom $1/k$
- U sistemu ima N HOL ćelija, koje se u nekom uočenom slotu m grupišu u N grupa (svaku grupu čine ćelije adresirane za isti izlaz)
- B_m^i je broj ćelija u grupi koju čine ćelije adresirane prema izlazu i u slotu m
- B^i je broj ćelija u grupi koju čine ćelije adresirane prema izlazu i u ravnotežnom stanju
- A_m^i je broj ćelija koje dolaze u grupu koju čine ćelije adresirane prema izlazu i u slotu m
- A^i je broj ćelija koje dolaze u grupu koju čine ćelije adresirane prema izlazu i u ravnotežnom stanju

Komutatori paketa 2-41

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na ulazu

$$B_m^i = \max(0, B_{m-1}^i + A_m^i - 1)$$

- Vjerovatnoća dolaska ćelija na posmatrani ulaz koja je adresirana na izlaz je jednaka $1/N$
- Vjerovatnoća dolaska k ćelija u grupu HOL ćelija adresiranih na izlaz i, tokom slota m je

$$P[A_m^i = k] = \binom{F_{m-1}}{k} (1/N)^k (1-1/N)^{F_{m-1}-k}, \quad k = 0, 1, \dots, F_{m-1}$$

- Gdje F_{m-1} predstavlja broj ćelija koje su otišle iz komutatora tokom slota m-1, odnosno broj bafera koji tokom slota m ima nove ćelije na HOL pozicijama

$$F_{m-1} = N - \sum_{i=1}^N B_{m-1}^i$$

$$F_{m-1} = \sum_{i=1}^N A_{m-1}^i$$

Komutatori paketa 2-42

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na ulazu

- Kada $N \rightarrow \infty$, A_m^i ima Poissonovu raspodjelu parametra $\rho_i^m = F_{m-1}/N$.
- U ravnotežnom stanju A^i takođe ima Poissonovu raspodjelu parametra $\rho_0 = E(F)/N$
- $E(F)$ predstavlja srednji broj čelija koje prolaze kroz komutator, a ρ_0 iskorišćenje izlaznih linija tj. normalizovanu propusnost komutatora
- B_m^i se može modelovati M/D/1 redom čekanja, kod kojeg za $N \rightarrow \infty$ srednji broj je jednak

$$\overline{B^i} = \frac{\rho_0^2}{2(1-\rho_0)}$$

- U ravnotežnom stanju

$$\overline{F} = N - \sum_{i=1}^N \overline{B^i}$$

- Kako je zbog simetričnosti srednji broj $\overline{B^i}$ jednak za sve izlaze

$$\overline{F} = N \left(1 - \overline{B^i} \right) \rightarrow \overline{B^i} = 1 - \frac{\overline{F}}{N} = 1 - \rho_0$$

Komutatori paketa 2-43

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na ulazu

- Izjedačavanjem srednjeg bora paketa u grupi dobijenih udvije prethodne relacije dobija se maksimalna propusnost od

$$\rho_0 = 2 - \sqrt{2} = 0,586$$

- Kada je N malo i konačno, maksimalna propusnost komutatora se može dobiti korišćenjem Markovljevih lanaca. Numerički rezultati su dati u tabeli

N	Throughput
1	1.0000
2	0.7500
3	0.6825
4	0.6553
5	0.6399
6	0.6302
7	0.6234
8	0.6184
∞	0.586

- Maksimalna propusnost od 0,586 znači da kada je ulazno opterećenje manje od ove vrijednosti onda je propusnost 100%, a ako je veća iznosi 0,586.

Komutatori paketa 2-44

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na ulazu

- Kašnjenje se u ovom komutatoru za N teži beskonačno modeluje Geom/G/1 redom čekanja uz sledeće prepostavke
  - Dolazni proces na svakom ulazu je Bernulijev proces, tj. vjerovatnoća p dolaska paketa u svakom vremenskom slotu je idnetična i nezavisna od prethodnog slota.
  - Ćelije su uniformno raspoređene izlazima.
  - Vrijeme koje ćelija provede u komutatoru se sastoji od vremena koje provede u baferu i trajanja jednog slota za rasleđivanje kroz komutator
  - Kada N teži beskonačno broj HOL ćelija koje se adresirane na određeni izlaz imaju Poasonovu raspodjelu parametra p. Prema tome raspodjela kašnjenja modela Geom/G/1 je jednaka raspodjeli kašnjenja modela M/D/1.
- Korišćenjem standardnih rezultata za Geom/G/1 dobija se da je srednje kašnjenje koje unosi komutator sa baferima na ulazu:

$$\bar{W} = \frac{p\bar{S}(S-1)}{1(1-p\bar{S})} + \bar{S} - 1$$

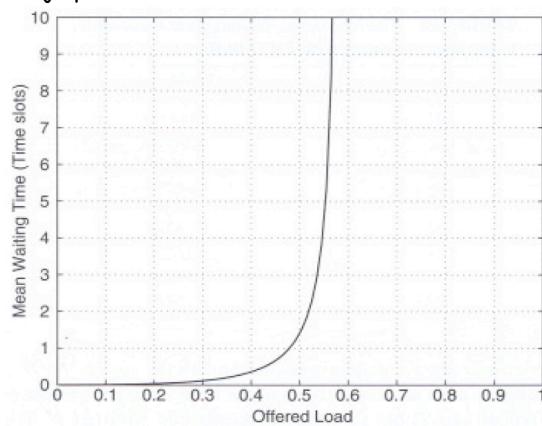
- Gdje je S slučajna raspodjela koja ima vrijeme posluživanja koje se dobija iz M/D/1 modela

Komutatori paketa 2-45

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa baferima na ulazu

- Srednje kašnjene koje unosi komutator sa baferima na ulazu za N teži beskonačno je prikazano na slici

Komutatori paketa 2-46

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

- ❑ Jednokaskadni krosbar komutacioni uređaj sa višestrukim ulaznim baferima na svakom ulaz ima m ($2 \leq m \leq N$) odvojenih FIFO bafera. Svaki bafer je dodijeljen jednoj grupi izlaza koja sadrži N/m izlaznih portova. Parametar m se još naziva i bifurkacioni parametar.
- ❑ Analitički je pokazano da ovaj pristup, kada je bifurkacioni parametar dovoljno velik, obezbjeđuje 100% propusnost za uniformni dolazni saobraćaj bez dodatnog usložnjavanja strukture komutatora (ubrzavanje ili proširenje).
- ❑ Analiza propusnosti poput jednokaskadnog matričnog komutacionog uređaja sa višestrukim ulaznim baferima se može sprovesti na sličan način kao što je u sprovedena analiza za jednostruko baferovanje na ulazu sa slučajnim izborom jedne od celija koje su u koliziji.
- ❑ Neka su:
  - $B_{i,t}$) broj HOL celija adresiranih za izlaz i , koje nijesu u fazi arbitracije tokom vremenskog slota t odabrane,
  - $A_{i,t}$) broj celija adresiranih za izlaz i , koje tokom vremenskog slota t dolaze na ulaz "slobodnog" bafera,
  - $F_i(t)$ broj HOL celija adresiranih za izlaz i , koje su tokom vremenskog slota t odabrane
  - m broj bafera na ulazu,
  - $M=N/m$.

Komutatori paketa 2-47

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

- ❑ Komutator NxN se može "podijeliti" na m podkomutatora NxM za slučaj uniformnog saobraćaja.
- ❑ Prethodno znači da se $1/m$ -ti dio ukupnog dolaznog saobraćaja nezavisno opslužuje NxM komutacionim uređajem.
- ❑ Propusnost NxN komutacionog uređaja je jednaka propusnosti bilo kojeg od NxM podkomutacionih uređaja.
- ❑ Virtuelni bafer blokiranih HOL celija adresiranih za posmarani izlaz i se može dinamički modelovati na sledeći način:

$$B^i(t) = \max(B^i(t-1) + A^i(t) - 1)$$

Komutatori paketa 2-48

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

- Pretpostavljajući da je N vrlo velika vrijednost posmatrani bafer možemo modelovati M/D/1 redom čekanja pa je srednji broj blokiranih HOL celija

$$E(B) = \frac{\rho^2}{2(1-\rho)}$$

- Takođe, važi:

$$F^n + \sum_{i=1}^M B^i(t) = N$$

- U ravnoteži prethodna relacija se transformiše u:

$$E(F) + ME(B) = N \Rightarrow \frac{E(F)}{M} + E(B) = \frac{N}{M}$$

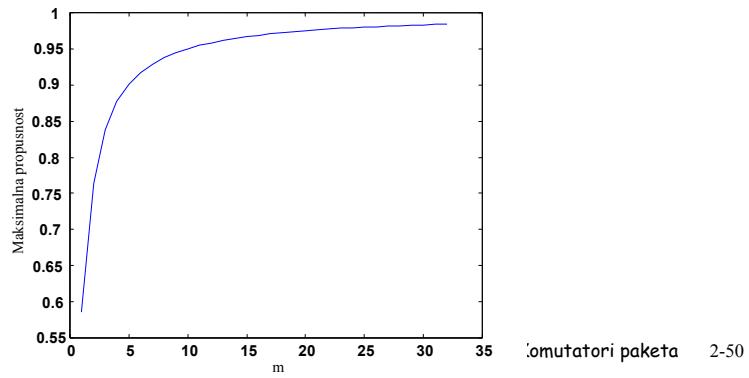
$$\Rightarrow \frac{E(F)}{M} + E(B) = m \Rightarrow E(B) = m - \rho \Rightarrow \frac{\rho^2}{2(1-\rho)} = m - \rho \quad \text{Komutatori paketa 2-49}$$

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

- Rješavanjem prethodne relacije dobija se da je maksimalna propusnost

$$\rho_m = 1 + m - \sqrt{1 + m^2}$$

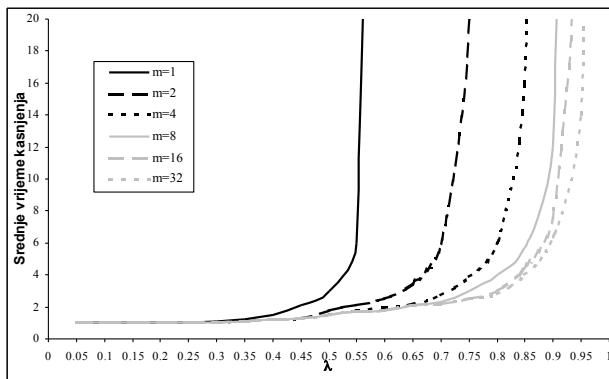

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

- Srednje kašnjenje (beskonačan broj N)

$$D = \frac{E(K)}{\lambda} = \frac{(m - \lambda)}{m\mu - \lambda} = \frac{(m - \lambda)(2 - \lambda)}{2m - 2(m + 1)\lambda + \lambda^2}$$

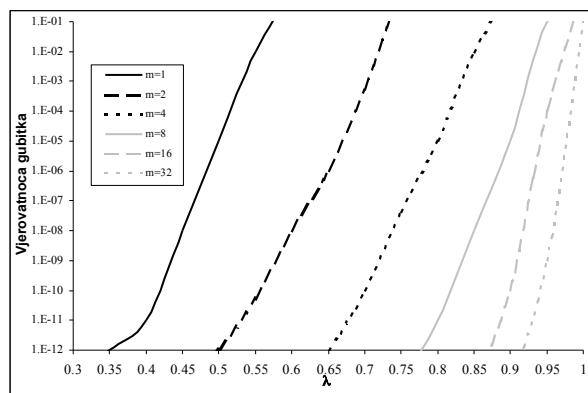

Komutatori paketa 2-51

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

- Vjerovatnoća gubitaka (beskonačan broj ulaza)

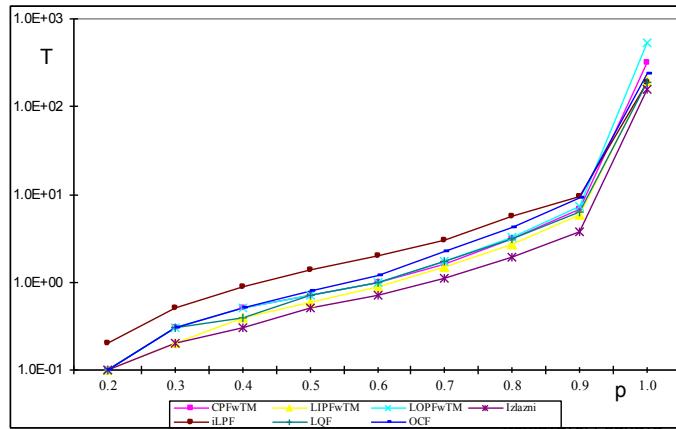

Komutatori paketa 2-52

Komutacija paketa

Performanse komutatora sa višestrukim baferima na ulazu

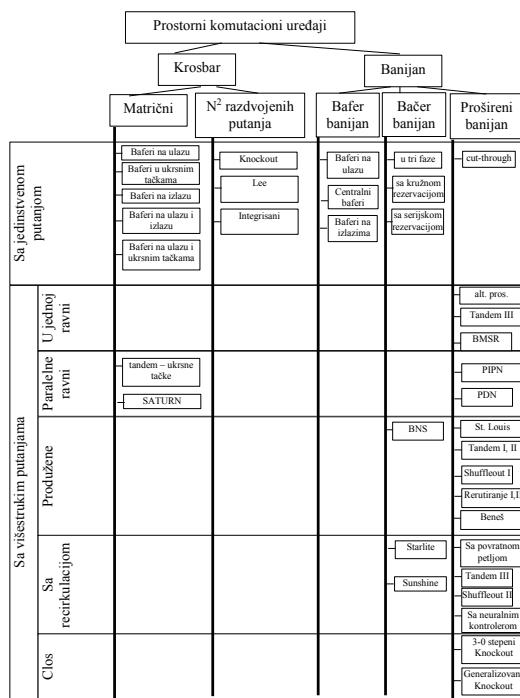
- *Srednje kašnjenje čelija u komutatoru sa virtuelnim izlaznim baferima ($m=N$) u funkciji ulaznog opterećenja za $N=16$*

2-53

Komutacija paketa

Potpuna sistematizacija prostornih komutatora

2-54